

AFTALE OM

STYRKELSE AF FØDSELSSOMRÅDET

17. DECEMBER 2024

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne),
Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten og Alternativet

Aftale om styrkelse af fødselsområdet

Danmark er et af de sikreste lande i verden at føde i, og fødeområdet varetages med stor faglighed og kvalitet. Men der er fortsat plads til forbedringer. Med denne aftale ønsker aftalekredsen derfor at styrke fødeområdet yderligere – til gavn for både de gravide og fødende og for sundhedspersonalet på fødeafdelingerne.

I 2022 indgik den daværende regering (Socialdemokratiet), Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet og Kristendemokraterne Aftale om udmøntning af midler til fødselspakken 'En god start på livet'. Med aftalen blev der afsat 100 mio. kr. i 2022, 110 mio. kr. i 2023, 115 mio. kr. i 2024 og 150 mio. kr. i 2025 og frem (2022-pl) til initiativer om mere sundhedspersonale og bedre arbejdsvilkår på fødeafdelingerne og ret til to døgn barselsophold eller hjemmebesøg for førstegangsfødende.

Aftalepartierne noterer sig med tilfredshed, at de igangsatte tiltag har bidraget til forbedringer på fødegangen og mere tryghed og støtte for de fødende og deres familier.

Med aftalen blev der afsat 68,2 mio. kr. (2025-pl) årligt fra 2025 og frem til en yderligere styrkelse af fødeområdet. Aftalepartierne er enige om at udmønte dem til nedenstående initiativer, der skal sikre en yderligere styrkelse af fødeområdet til gavn for de fødende, deres familier og for personalet og med fokus på tryghed, støtte og nærhed i indsatsen.

Ret til hjemmebesøg for flergangsfødende

Med aftalen 'En god start på livet' fra 2022 fik førstegangsfødende kvinder og deres familier ret til to døgn barselsophold eller hjemmebesøg. En evaluering af retten viser, at fagpersonalet og de førstegangsfødende oplever, at retten har bidraget til at sikre tryghed og støtte i den første tid som nybagt familie. Samtidig er efterfødselstilbuddene blevet mere ensartede på tværs af landet.

Aftalepartierne er enige om, at flergangsfødende, der udskrives inden for 24 timer, fremover skal have ret til hjemmebesøg. Det skal bidrage til øget tryghed for de flergangsfødende og en yderligere styrkelse af forholdene for de fødende. Det er også i tråd med intentionerne i Aftale om sundhedsreform 2024 om at bringe sundhedstilbuddene tættere på borgerne. Med initiativet tilbydes familien hjemmebesøg af kvalificeret sundhedspersonale, typisk af en jordemoder, dagen efter udskrivningen. Hvis den fødende ønsker at benytte rettigheden i en af de første dage efter fødslen, så er det også en mulighed.

Aftalepartierne er desuden enige om, at den nuværende ret til to døgn barselsophold eller hjemmebesøg for førstegangsfødende fastholdes.

Aftalepartierne noterer sig, at retten til hjemmebesøg for førstegangsfødende ikke er implementeret fuldt ud i alle regioner. Aftalepartierne er enige om, at retten til hjemmebesøg for førstegangsfødende skal implementeres hurtigst muligt.

Aftalepartierne lægger dog også vægt på, at der i forbindelse med implementering af retten til hjemmebesøg for flergangsfødende skal være mulighed for, at hjemmebesøget kan foregå virtuelt. Det skal være en mulighed i de tilfælde, hvor nybagte forældre foretrækker et virtuelt tilbud, eller i afgrænsede spidsbelastningsperioder, hvor det måtte være nødvendigt at prioritere de fysiske hjemmebesøg til sårbare fødende.

Aftalepartierne finder det væsentligt, at hjemmebesøget bl.a. har fokus på at imødekomme de nye forældres behov for råd og vejledning, særligt om amning.

Der afsættes på den baggrund 18,5 mio. kr. årligt fra 2025 og frem til ret til hjemmebesøg for flergangsfødende. Den konkrete udmøntning af midlerne aftales med Danske Regioner.

Aftalepartierne er enige om, at retten til hjemmebesøg for flergangsfødende skal træde i kraft medio 2025.

Styrkelse af kendthed og kontinuitet i graviditets- og fødselsforløb

Relationen mellem jordemoderen og den gravide kan være af afgørende betydning for både moderen og barnets sundhed. Kontinuitet i et graviditets- og fødselsforløb giver en oplevelse af sammenhæng, tryk og tillid, hvilket er særligt vigtigt for sårbare gravide, ligesom det kan øge ammehyppigheden for denne gruppe. Derudover viser forskning, at det bidrager til flere spontane fødsler, færre indgreb og kejsersnit og færre indlæggelsesdage for sårbare gravide.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om at styrke kendthed og kontinuitet i graviditets- og fødselsforløb med henblik på særligt at tilgodese de sårbare gravide og fødende.

Initiativet kan tage afsæt i Kendt Jordemoderordning, som er en ordning, hvor tre faste jordemødre varetager omsorgen for ca. 130-180 gravide eller par om året. Formålet er at skabe tryk for den gravide, forbedre fødselsoplevelsen, mindske behov for indgreb under fødslen og øge tilfredsheden hos de fødende. Såfremt der i regionernes udmøntning af initiativet tages afsæt i Kendt Jordemoderordning, vil der med den afsatte økonomi kunne indgå ca. 10.000 ekstra fødende om året i ordningen, som skal styrke kendthed og kontinuitet i graviditets- og fødselsforløbene.

Der afsættes 19,1 mio. kr. årligt fra 2025 og frem til styrkelse af kendthed og kontinuitet i graviditets- og fødselsforløb. Den konkrete udmøntning af midlerne aftales med Danske Regioner.

Aftalepartierne er enige om, at styrkelse af kendthed og kontinuitet i graviditets- og fødselsforløb skal træde i kraft medio 2025.

Styrkelse af forældre- og fødselsforberedelse på små hold

Aftalepartierne noterer sig, at det af 'Evalueringsrapport om ret til to døgnbarselsophold eller hjemmebesøg for førstegangsfødende' (Accenture 2024) fremgår, at der i dag er forskel på fødestedernes tilbud om forældre- og fødselsforberedelse. Nogle fødesteder har gruppebaseret forældre- og fødselsforberedelse, mens der andre steder er indført forældre- og fødselsforberedelse for store grupper i auditorier eller som webinarer. Af evalueringen fremgår det endvidere, at fagpersonalet på

fødselsgangene særligt efterspørger en styrkelse af initiativer om fødselsforberedelse. Forskning viser desuden, at fødselsforberedelse i små hold har positive effekter ift. amning, og at det kan reducere stress i forældreskabet.

Aftalepartierne er derfor enige om at styrke forældre- og fødselsforberedelse. Med initiativet lægges der op til fysisk, gruppebaseret forældre- og fødselsforberedelse på små hold. Undervisningen kan tilrettelægges med afsæt i Sundhedsstyrelsens 'Anbefalinger for svangreomsorgen' (2022). Målgruppen består af førstegangsfødende og deres partnere, som kan indgå i forældre- og fødselsforberedelse af ca. otte fødende pr. hold.

Der afsættes 16,8 mio. kr. årligt fra 2025 og frem til styrkelse af forældre- og fødselsforberedelse på små hold. Den konkrete udmøntning af midlerne aftales med Danske Regioner.

Aftalepartierne er enige om, at styrkelse af forældre- og fødselsforberedelse på små hold så vidt muligt skal træde i kraft medio 2025.

Rekrutterings- og fastholdelsespakke

Med aftalen 'En god start på livet' i 2022 blev der afsat midler til mere sundhedspersonale og bedre arbejdsvilkår på fødeafdelingerne, herunder til 100 flere ansatte (årsværk) på fødeafdelingerne samt til en rekrutterings- og fastholdelsespakke.

Danske Regioner har i deres løbende redegørelser til Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyst, at det er lykkedes at ansætte ca. 220 flere medarbejdere (årsværk) på fødeområdet, og at midlerne i rekrutterings- og fastholdelsespakken bl.a. er blevet brugt til kompetenceudvikling, onboarding af nyansatte, styrket arbejdsmiljø og trivsel. Aftalepartierne ønsker at fastholde den gode udvikling.

Derfor er aftalepartierne med denne aftale enige om fortsat at prioritere en rekrutterings- og fastholdelsespakke. Det er fortsat vigtigt at rekruttere sundhedspersonale til fødeafdelingerne, og at det bliver mere attraktivt for personalet at blive på afdelingerne, så der er tid til at give den omsorg, vejledning og tryghed, som de fødende og deres familier har brug for.

Midlerne kan anvendes på lokale initiativer, der kan understøtte tilstrækkeligt sundhedspersonale og forbedre arbejdsvilkårene og trivslen på fødeafdelingerne, ligesom de kan målrettes initiativer, der styrker sundhedspersonalets indsats med at rådgive om amning.

Der afsættes 13,7 mio. kr. årligt i perioden 2025-2027, 12,7 mio. kr. i 2028 samt 13,7 mio. kr. varigt til en rekrutterings- og fastholdelsespakke til fødeafdelingerne. Den konkrete udmøntning af midlerne aftales med Danske Regioner.

Styrket ammevejledning

Aftalepartierne noterer sig, at der som led i aftalen fra 2022 blev udmøntet 20 mio. kr. i 2023 og 2024 til en række initiativer, der styrker ammevejledningen til nye forældre. Der er bl.a. oprettet en digital portal om amning med viden og konkrete råd samt gennemført opkvalificering af sundhedspersonale, så de bedre kan vejlede forældrene til et vellykket ammeforløb.

Aftalepartierne vil modtage en skriftlig status på implementeringen af initiativerne vedr. amning i 2025.

Evaluering og opfølgning

Det overordnede formål med aftalen er at øge trygheden og tilfredsheden før, under og efter et graviditets- og fødselsforløb.

Aftalepartierne er enige om, at der i 2028 foretages en evaluering af initiativerne. Aftalepartierne orienteres om evalueringen. Desuden lægges der med aftalen op til at følge den Landsdækkende Undersøgelse af Patientoplevelser (LUP), som årligt afgiver en status på, hvordan kvinder oplever deres fødselsforløb, bl.a. med fokus på amning.

Der afsættes 1 mio. kr. i 2028 til at gennemføre evalueringen.

TABEL 1				
ØKONOMI				
Mio. kr. (20225-pl)	2025	2026	2027	2028
Nye initiativer (2024)				
Ret til hjemmebesøg for flergangsfødende	18,5	18,5	18,5	18,5
Styrkelse af kendthed og kontinuitet i graviditets- og fødselsforløb	19,1	19,1	19,1	19,1
Styrkelse af forældre- og fødselsforberedelse på små hold	16,8	16,8	16,8	16,8
Rekrutterings- og fastholdelsespakke til fødeafdelingerne	13,7	13,7	13,7	12,7
Evaluering og opfølgning	-	-	-	1
Videreførelse af initiativer fra 'En God Start på Livet' (2022)				
Mere end 100 flere ansatte (årsværk) til fødeafdelingerne	76,1	76,1	76,1	76,1
Ret til to døgn's barselsophold eller hjemmebesøg for førstegangsfødende	20,2	20,2	20,2	20,2
I alt	164,4	164,4	164,4	164,4

